

BANKEKINDS KYRKOGÅRD

Kulturhistorisk kyrkogårdsinventering

Bankekinds församling

Linköpings kommun

Linköpings stift

Östergötlands län

2006

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM

Raoul Wallenbergs plats • Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013-23 03 00 • Fax 013-14 05 62
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

BANKEKINDS KYRKOGRÅRD

Kulturhistorisk kyrkogårdsinventering

Bankekinds församling

Linköpings kommun

Linköpings stift

Östergötlands län

Innehåll

Inledning	2
Bakgrund	2
Syfte	2
Kulturminneslagen och begravningslagen	2
Kulturhistorisk bedömning	3
Inventeringens uppläggning och rapport	3
Översiktskarta	4
Bankekinds kyrkogård	4
Kyrkogårdens omgivning	4
Bankekinds kyrka	5
Kyrkogårdens historik	5
Översiktlig beskrivning av vegetation mm – Karta	8
Beskrivning av kyrkogården	9
Källor	15
Exempel på gravvårdar med kulturhistoriskt intresse	16
Förklaring till exempellistan	17
Utvärderingskarta	18
Bilagor	
Exempellista	
Fotografier	

INLEDNING

Bakgrund

Ur kulturhistorisk synpunkt är kyrkogårdar och begravningsplatser bärare av en stor mängd information och de här platserna ger anledning till frågor av olika slag. Vad är typiskt för våra kyrkogårdar när det gäller vegetation, omgärdningar, gångar, gravvårdar m m och finns det några regionala skillnader? Vad har varit gängse bruk under olika tider och vad kan vi få för historisk information bara av att gå på en kyrkogård? Med utgångspunkt i behovet av att förbättra kunskapen om våra kyrkogårdar och begravningsplatser genomförs en stiftsövergripande kulturhistorisk inventering.

På uppdrag av Linköpings stift utför Östergötlands länsmuseum inventeringen av kyrkogårdar/begravningsplatser inom den del av stiftet som ligger inom Östergötlands län. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen och påbörjades under år 2002. Projektet beräknas vara avslutat vid utgången av år 2006. Inventeringen berör de till Svenska kyrkan hörande kyrkogårdarna/begravningsplatserna som omfattas av kulturminneslagen. Lagen gäller de begravningsplatser som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Denna rapport utgör en delrapport i inventeringen vars resultat kommer att sammanställas och analyseras i en stiftsövergripande rapport.

Syfte

De stiftsövergripande inventeringarnas syfte är:

- att lyfta fram och öka förståelsen för kyrkogårdarnas och begravningsplatsernas kulturvärden och att främja kontakterna mellan kyrkan och kulturmiljövården
- att ge ett underlag för församlingarnas/samfälligheternas planering och förvaltning av kyrkogårdarna/begravningsplatserna och ett underlag för vård- och underhållsplaner
- att sammanställa ett enhetligt och tillgängligt kunskapsunderlag med beskrivning av och historik för den enskilda kyrkogården/begravningsplatsen samt en bedömning av de kulturhistoriska värdena. Inventeringen blir samtidigt en samlad dokumentation och överblick av kyrkogårdar/begravningsplatser i stiftet från 2000-talets första decennium.
- att ge ett underlag för handläggning av kyrkoantikvariska ärenden och för bedömning av var det är särskilt viktigt att stödja insatser med kyrkoantikvarisk ersättning.

Kulturminneslagen och begravningslagen

Enligt Lag om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950) skall Svenska kyrkans *kyrkobyggnader*, *kyrkotomter* och *begravningsplatser* vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Tillstånd måste sökas hos länsstyrelsen för att göra väsentliga förändringar på kyrkogården. (Se vidare i bilaga om Kulturminneslagen.) Begravningslagen (SFS 1990:1144) säger att en gravvård ägs av den som betalar gravrättsavgiften. När gravrätten upphör har ägaren rätt till gravvården. Om gravrättsinnehavaren inte vill gör anspråk på gravvården inom 6 månader tillfaller gravvården upplåtaren, alltså församlingen. Vidare säger lagen: "Om en gravanordning har tillfallit upplåtaren och den är av kulturhistoriskt värde eller av annat skäl bör bevaras för framtiden, skall upplåtaren om möjligt lämna kvar den på platsen. Om

gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen, skall den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats”.

Kulturhistorisk bedömning

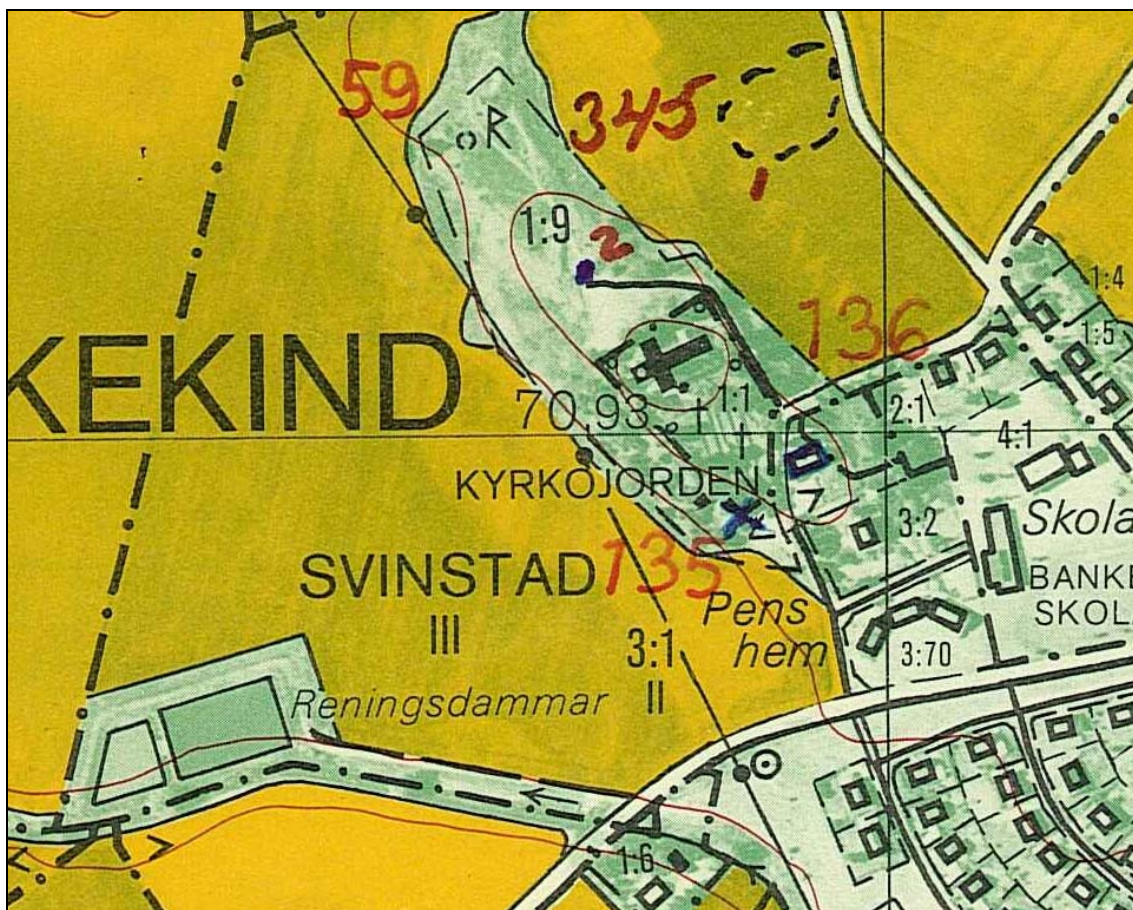
Alla gravvårdar bär på sin historia och kan berätta om en person, om en familj, om stilhistoria och om begravningsstraditioner. I rapporten anges exempel på typer av gravvårdar som utifrån olika grunder bedöms som kulturhistoriskt värdefulla. Generellt gäller att ålderdomliga gravvårdar från tiden fram till 1850 bör föras in i kyrkans inventarieförteckning. Detta gäller även gravstaket och gravvårdar i gjutjärn och smidesjärn liksom äldre vårdar av trä. Många andra gravstenar har också ett kulturhistoriskt värde som kan kopplas till gravvårdens utförande, t ex material och konstnärlig utformning eller ett lokal/personhistoriskt värde. Inventeringen omfattar i första hand enbart gravvårdar ute på kyrkogården. I flera kyrkor finns det dock gravvårdar som förvaras i kyrkan eller i lokal i anslutning till kyrkan. Ofta har dessa ett stort kulturhistorisk värde och bör tas med i kyrkans inventarieförteckning.

Den kulturhistoriska bedömningen görs utifrån principer som tagits fram av och fortlöpande diskuteras med representanter för Linköpings stift, länsstyrelserna i Kalmar, Östergötland och Jönköping samt läns museerna i Jönköpings och Kalmar län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan hela tiden föremål för omvärderingar. Vid bedömningen tas hänsyn till dels varje enskild kyrkogårds egna värden, men också till värden i förhållande till andra kyrkogårdar i stiftet och i övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Inventeringens uppläggning och rapport

Rapporten består av en historik över kyrkogården samt en beskrivning i ord och bild av kyrkogården som helhet och de olika kvarteren/områdena. En kulturhistorisk bedömning görs av varje kvarter/område samt över kyrkogården i dess helhet. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur däribland hembygds litteratur. I viss mån har lantmäteriets handlingar och kartor nyttjats. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkogårdens utveckling. Arbetet inkluderar en omfattande fotodokumentation varav ett antal bilder presenteras i rapporten. Delar av inventeringsmaterialet görs tillgängligt via Kulturmiljövårdens bebyggelseregister, ett informationssystem som förvaltas av Riksantikvarieämbetet (www.raa.se).

Fältarbete och rapport har utförts av antikvarie Johan Back, Östergötlands läns museum 2006. Rapporten finns tillgänglig på Linköpings stift, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Östergötlands läns museum samt på respektive kyrklig samfällighet.

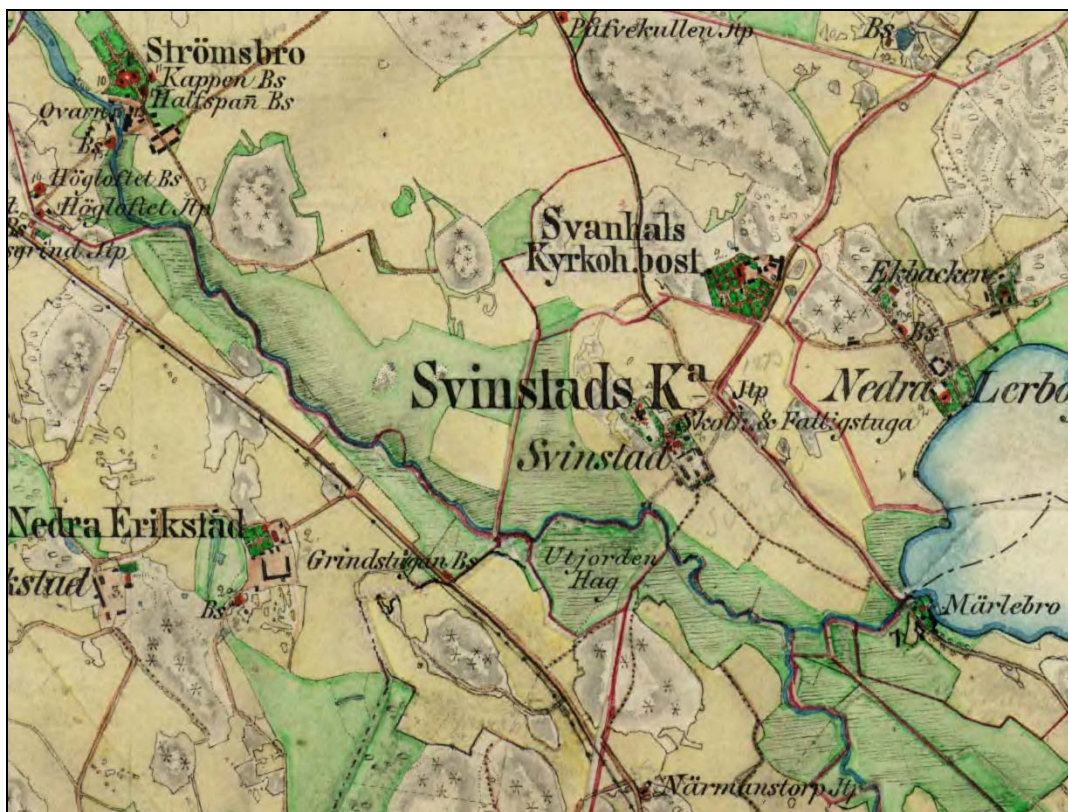
Utsnitt ur ekonomiska kartans blad 086 40 Bankekind 1981.

BANKEKINDS KYRKOGÅRD

Kyrkan med omgivande kyrkogård ligger ca 15 kilometer sydöst om Linköping. Kyrkan ligger på en höjd i utkanten av Bankekind's samhälle. Kyrkogården har en rektangulär planform i nordsydlig riktning. Kyrkan ligger på kyrkogårdens norra del och kyrkans långhus är orienterat i västöstlig riktning.

Kyrkogårdens omgivning

Kyrkan har ett högt och dominerande läge i det fornlämningsrika sprickdalslandskapet. Mot öster och väster stupar det brant ner mot den dalsänka där Bjärstaån, Svinstadsjöns utflöde i Roxen, är belägen. Kyrkan har sannolikt ursprungligen varit omgiven av vatten eller sump- och våtmarker. Sydöst om kyrkan ligger en byggnad, som inrymt såväl sockenstuga, skola som fattigstuga, numera församlingshem. Den uppfördes i en våning i början av 1800-talet och påbyggdes med ytterligare en våning 1845. Söder om kyrkogårdsmuren låg, de numer rivna, kyrkstallarna. Den tidigare prästgården är belägen ca 400 meter norr om kyrkan. Mellan kyrkan och prästgården har ett modernt villasamhälle vuxit upp.

Utsnitt ur häradsekonomska kartan 1868-77, Svinstad.

Bankekinds kyrka

Bankekind, eller Svinstad som socknen hette fram till 1902, är en medeltida socken. Kyrkan uppfördes av sten under 1100-talets slut, sannolikt på kungligt initiativ, med ett rektangulärt långhus, smalare absidkor och ett påkostat torn i väster. År 1758 byggdes ett nytt långhus intill det medeltida tornet. Långhuset, som uppfördes av byggmästaren Anders Hansson i Kärna, har rakslutet kor och sakristia i norr. Fasaderna är putsade under ett brant koppartäckt sadeltak, som är avvalmat i öster. Kyrkans huvudingång är förlagd till södra långsidan, där även en kordörr återfinns.

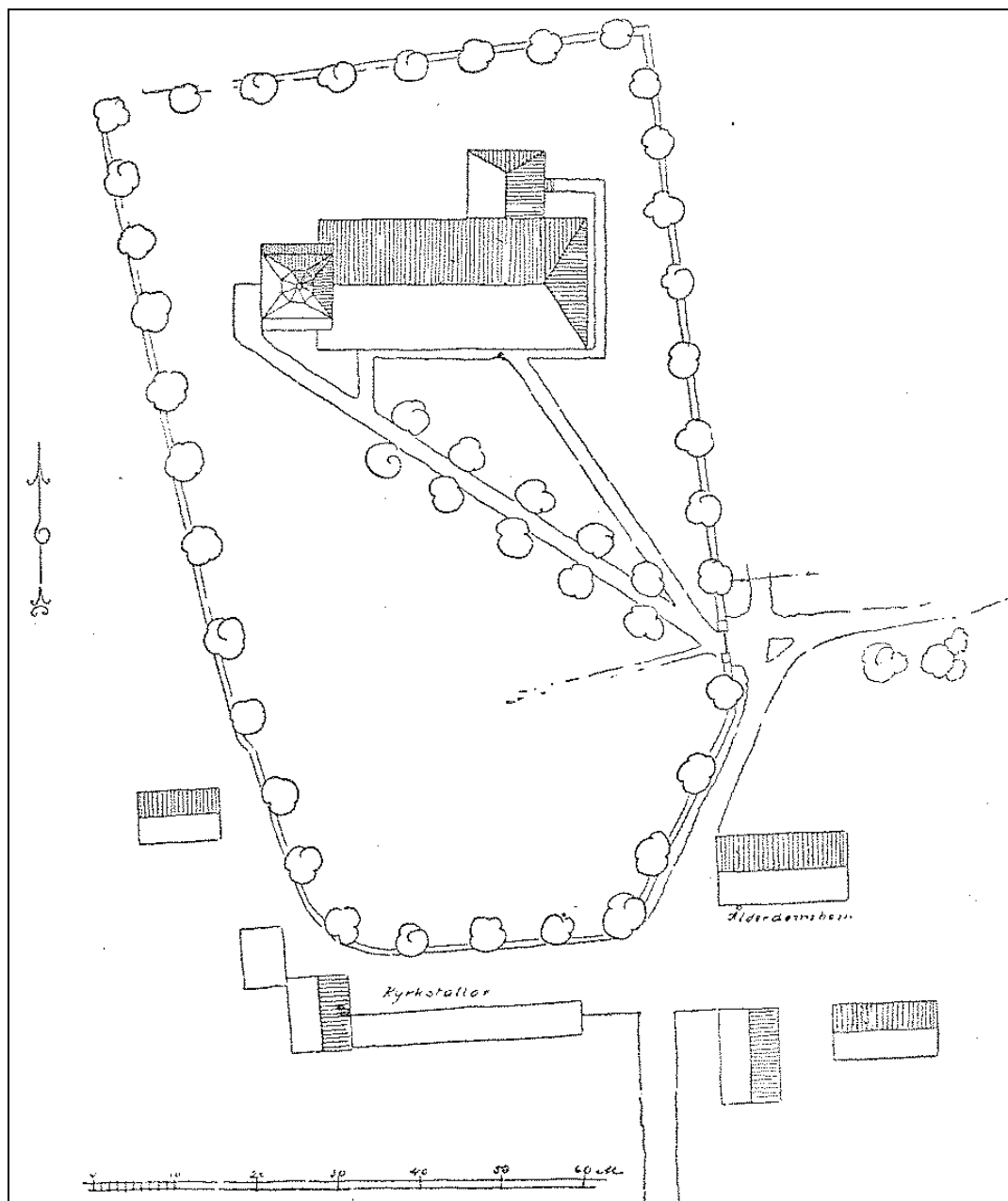
Kyrkogårdens historik

Uppgifter om kyrkogårdens historik har i huvudsak hämtats från Östergötlands läns museums topografiska arkiv och bibliotek. Uppgifter om äldre lantmäterikartor är hämtade från Lantmäteriets websida.

Kyrkogården har sedan medeltid vuxit fram runt den medeltida kyrkan. På storskifteskartan över Svinstad från 1788 finns en tydlig avgränsning kring kyrkan, material i bogårdsmuren är oklart. Kyrkogården sträcker sig främst söder om kyrkan. På häradskartan från 1868-77 har kyrkogården liknande form och utbredning. På häradsekonomska kartan omges kyrkogården även av en trädkrans. Kyrkogårdens nuvarande utsträckning är tillsynes lika den utbredning som visas på storskifteskartan från 1788, alltså kan man anta att kyrkogården inte utvidgats något sedan dess. Storskifteskartan markerar även en byggnad i kyrkogårdens sydöstra hörn. Enligt Linköpings stifts inventering av bogårdsmurar 2002-2003, omgärdas den oregelbundna kyrkogården av en kallmurad stödmur utom den sydöstra mursträcken där det finns en cementfogad mur, som troligen är medeltida. Ingångar finns i sydöst och i norr, i sydöst står

murade putsade grindstolpar med en dubbelgrind i smidesjärn, enligt uppgift tillverkad 1797. Den norra grinden är från 1930-talet, av stål men i likartat utförande som grinden i sydöst. Grindstolparna är slåthuggna granitstolpar med avfasat krön.

Äldre fotografier och kartor visar att Bankekinds kyrkogård tidigare omgärdats av en kraftig trädkrans, idag finns endast ett fåtal träd kvar. Kyrkogården har tidigare haft en mängd grusgravar omgärdade med stenram. Spår efter detta kan man se på många gravvårdar genom hur gravvårdarnas baser är utformade. Grusgravarna togs enligt uppgift bort under 1980-talet.

Ur Sveriges kyrkor. Situationsplan av kyrkan och dess närmaste omgivningar. Uppmätt av O. Lagergren 1915.

Ringmuren av gråsten i kallmur uppfördes 1831. Porten och grindarna i öster tillkom 1797. År 1716 gick det åt 24 tunnor kalk till den dåvarande ringmurens reparation, den bör således ha

varit murad och putsad. Att den var täckt med trä, framgår av en längd från 1625 rörande underhållningsskyldigheten av hufvarna på kyrkogårdsmuren.

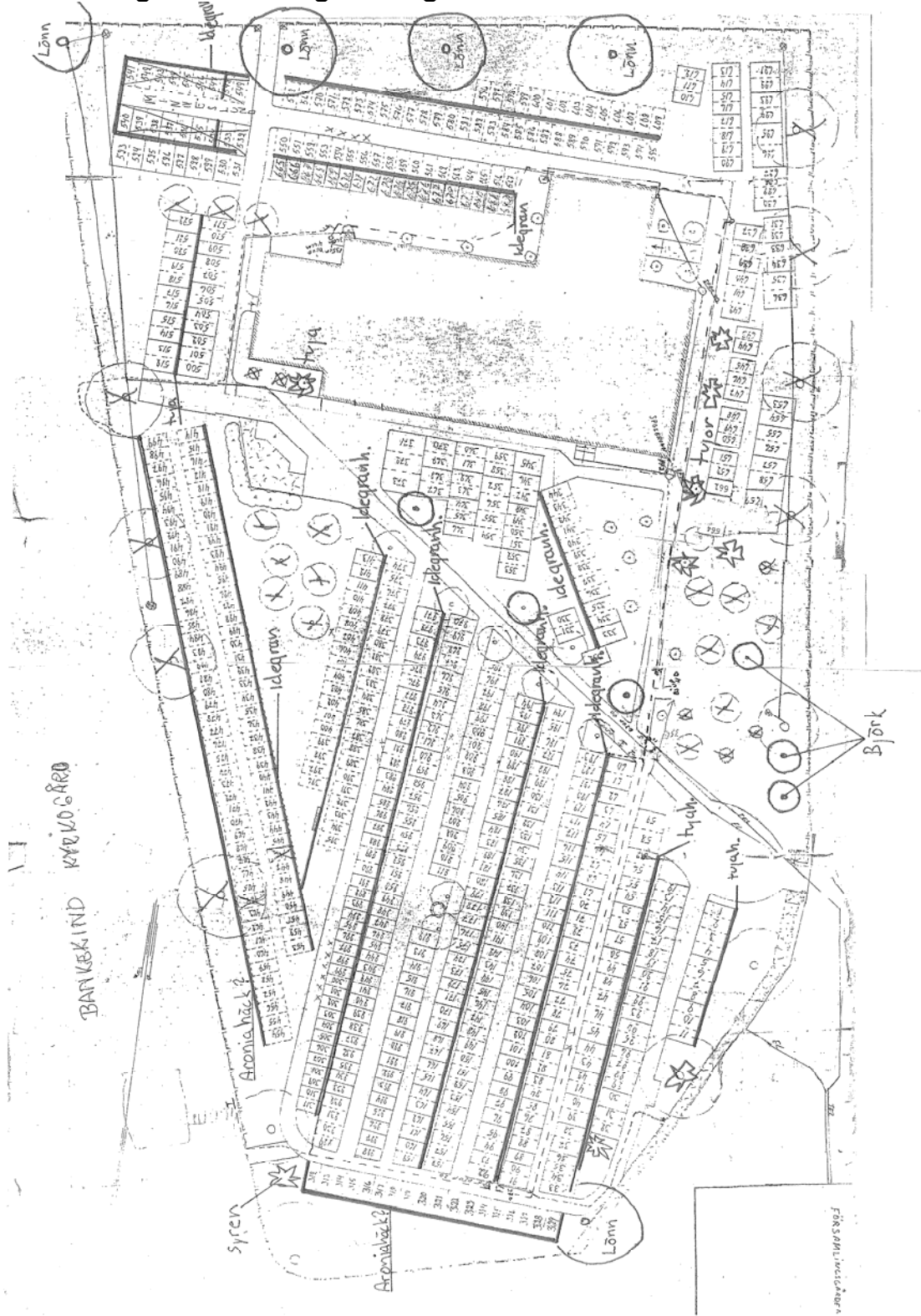

Flygfoto från 1954. Foto i Östergötlands läns museums samlingar.

Foto från 1957. Foto i Östergötlands läns museums samlingar.

Översiktlig beskrivning av vegetation m m- karta

BESKRIVNING AV KYRKOGRÅDEN

Kyrkogården saknar kvartersindelning och omfattar gravnummer 1-659. Numreringen startar direkt till vänster efter den östra grindöppningen och löper runt raderna på kyrkogårdens östra sida fram till grusgången som går i nordsydlig riktning. Därefter numreras gravvårdarna direkt öster om kyrkan. Numreringen fortsätter i det sydvästra hörnet av kyrkogården och löper sedan medsols runt kyrkan tillbaka till grindöppningen i öster.

Kyrkogården från sydöst.

Gravvårdsnummer 159-228.

Gravvårdar strax söder om kyrkan.

Gravvårdar nordväst om kyrkan.

Gravvårdar norr om kyrkan.

Gravvårdar öster om kyrkan.

Allmän karaktär

Kyrkan och kyrkogården ligger i ett höjdläge och kyrkogårdens rektangulära utformning lutar svagt nordväst/sydöst. Kyrkan ligger i kyrkogårdens norra del. Bankekinds kyrkogård har tidigare omgärdats av en tät trädkrans, något som syns på äldre fotografier. Idag har flertalet träd tagits bort och kyrkogården har därför en öppen karaktär. Några äldre träd i trädkransen finns kvar, mestadels mot norr. Kyrkogården karaktäriseras idag av rygghäckar av idegran i nordsydlig riktning.

Omgärdning

Väster: kallmurad stödmur av runda stenar i varierande storlek.

Norr: kallmurad stödmur av runda och naturkluvna stenar.

Öster: kallmurad stödmur. Murens sydöstra sträckning avviker från övriga murar. Den är murad med ganska jämna skift av runda stenar i varierande storlek.

Söder: kallmurad stödmur av runda stenar i relativt jämna skift.

Södra kyrkogårdsmuren.

Östra kyrkogårdsmuren.

Norra kyrkogårdsmuren.

Ingångar

Öster: grindstolparna är slätputsade, kvadratiska i genomskärning med sidor på ca 1,1 m. Grindstolparnas avslutning förstärks med en kraftig listdragning. De pyramidformade topparna är täckta av bandplåt och kompositionen kröns av ett förgyllt klot och stjärna.

Dubbelgrindarna i smidesjärn är enligt uppgift tillverkade år 1797. De har vågformigt krön och rikt dekorerad nederdel.

Norr: grindstolparna är av slåthuggen granit med ett avfasat krön och kröns av ett kors i stål. Dubbelgrinden i den norra grindöppningen är från 1930-talet. Den är av svetsat stål och svartmålad. Den är en förenklad form av den äldre grinden i öster.

Östra grinden.

Norra grinden.

Vegetation

Väster: längsmed västra kyrkogårdsmuren växer en aroniahäck. Utanför muren sluttar terrängen kraftigt och är bevuxen med träd och sly.

Norr: fyra stora lönnar i trädkransen.

Öster: norr om grindöppningen en liten bit in på kyrkogården växer tre björkar.

Söder: sydöstra hörnet en lönn i trädkransen.

Kyrkogården i Bankekind har tidigare haft en kraftig trädkrans, på gravkartan syns 18 markeringar för större träd, och förmodligen har även de borttagna träden varit lönnar. Idag är endast fem lönnar kvar av den tidigare trädkransen. Huvudgången har tidigare kantats av 10 björkar och idag återstår tre. Flera tujor är planterade sydöst om kyrkan. Ryggäckarna är vanligtvis planterade i nordsydlig riktning och består av idegran.

Gångsystem

Från den östra grindöppningen leder en gång av cementplattor som på vardera sidan omges av ca 0,5 m naturgrus upp till kyrkans huvudingång i väster. Gången fortsätter mot grindöppningen i norr. Ytterligare en gång belagd med naturgrus går från den östra grindöppningen runt gravnumren 12-228. Tidigare har en grusgång omgärdat kyrkan även i norr. Den grusgången är idag igenlagd med gräs. Vad som idag återstår är en grusgång som löper i kyrkans östra gavelns förlängning och sammansluter med den stora gången.

Gravvårdstyper

Området vid östra ingången domineras av gravvården över Anders Alreik. Gravvården är omgärdad av en kraftig stenram med pollare i hörnen som håller uppe en kätting. Gravytan är gräsbelagd. Söder om kyrkan finns flera rader med stora liggare som främst tillkommit under 1950-60-talet. En annan typ av gravvård som är vanlig på kyrkogården är sentida låga och breda vårdar med kolonner som bär upp ett tympanonfält. Kyrkogården har tidigare haft flera

gravvårdar med stenram. Idag är stenramen borttagen. Vid kyrkans södra mur står två gravvårdar över präst/prost som församlingen tagit ut som kulturgravar. Gravvårdarna är från 1900-talets början. Nordöst om kyrkan står fler gravvårdar som tagits ut som kulturgravar. Gravvårdarna i gjutjärn, kalksten eller granit är mestadels från 1880-talet.

Gravvård över Anders Alreik.

En vanlig typ av liggare på kyrkogården.

En vanlig typ av gravvård.

Tidigare stenomgärdad grusgrav.

Minneslund

Minneslunden är förlagd till kyrkogårdens nordvästra hörn och anlades under 1990-talet. Minneslunden omgärdas av en tujahäck och är delvis stenlagd. I minneslunden finns plats för ljus och vaser.

Byggnader

Sydväst om kyrkogården ligger en redskapsbod. Byggnaden är av liggtimmer som är rödfärgad och med svarta hörnlådor och portar. Taket utgörs av ett sadeltak som är beklätt med tegelpannor. Från kyrkogården leder en körbro till redskapsbodens övre del.

Redskapsbod.

"MOR 1845-1923 hemma hos herren"

Övrigt

Vid den norra muren ligger undanställda gravstenar.

Kulturhistorisk bedömning

Bankekinds kyrka och kyrkogård med dess grindar och mur är en samlad miljö med mycket höga kulturhistoriska värden. Dubbelgrinden i smidesjärn är tillverkad 1797. Den kallmurade kyrkogårdsmuren har ett stort kulturhistoriskt värde, då den understryker den långa kontinuitet som kyrkogårdens utbredning har och uppfördes 1831. Trädkransen är idag kraftigt decimerad och träd finns endast kvar i det sydvästra hörnet och längsmed den norra kyrkogårdsmuren. De kvarvarande träden i trädkransen visar dock på det parkideal som blev vanligt på landsortskyrkogårdarna under 1800-talet.

Titlar på gravvårdar säger en del om näringsliv och social struktur i en socken. I Bankekind är det en stor mängd gravvårdar över lantbrukare/hemmansägare – 41 stycken. Detta visar på jordbrukets betydelse för Bankekind under hela 1900-talet. Andra exempel på titlar som är förknippade med samhället Bankekind är gästgivaren, brandmannen, skomakaren, snickaren och barnmorskan.

Enskilda gravvårdar har ett högt eller mycket högt kulturhistoriskt värde. Detta gäller de kulturgravar som församlingen markerat i kyrkogårdens nordöstra del på grund av deras höga ålder - från 1800-talets mitt. Flera gravvårdar har ett stort lokalhistoriskt värde, som till exempel gravvård nr 32. Personen som vilar där skall enligt uppgift ha skänkt mark till kyrkan. Ett mycket högt lokalhistoriskt värde, och även regionalt värde, har minnesvården över Anders Alreik, som dominerar vid kyrkogårdens sydöstra ingång. Den är också ett gott

exempel på mer påkostade gravanläggningar. Vid kyrkogårdens norra kyrkogårdsmur ligger en mängd undanplockade stenar. Flertalet kommer från den s.k. allmänna linjen och är mycket enkla till sin utformning, bland annat finns en gravvård med texten ”MOR 1845-1923 hemma hos herren”. Under mer än 150 år, fram till mitten av 1960-talet, hade man s k linjegravar eller allmänna linjen på kyrkogårdarna. Där begravdes de avlidna en och en radvis och åtminstone från mitten av 1800-talet övergick det till att bli en begravningsform för dem som inte kunde eller ville köpa en gravplats.

Bankekinds kyrkogård har en stor mängd liggare som främst tillkommit under 1950-1960-talet. Dessa liggare är koncentrerade till vissa rader och har idag ett stort miljöskapande värde och karaktäriserar delar av kyrkogårdens södra del.

Källor:

- Bogårdsmurar i Linköpings stift, Östergötlands län, inventering del 1-3, Grenberger Byggnadsrestaureringskontor 2004.
- Broocman C F. Beskrifning öfver the i Östergötland..... . 1760.
Faksimilutgåva 1993.
- Hansson, Hans-Erik m fl. Vård av gravstenar. Riksantikvarieämbetet. 2002.
- Kulturhistorisk inventering av kyrkor och kyrkomiljöer utförd av Östergötlands länsmuseum 2003-
- Kulturmiljövård 6/98. Riksantikvarieämbetet. Stockholm 1989.
- Kyrkogårdens gröna kulturarv. Stad&Land. Movium/inst för landskapsplanering. Sveriges lantbruksuniversitet nr 103/1992.
- Ridderstad A. Östergötlands beskrivning. Andra delen. Stockholm 1918.
- Sveriges Kyrkor. Kyrkor i Bankekinds härad, Norra delen I, utarbetat av Andreas Lindblom. Utg. Av Sigurd Curman och Johnny Roosval. Sthlm 1921.
- Tham W. Beskrifning öfver Linköpings län. Förra delen Stockholm 1854. Andra delen Stockholm 1855.
- Theorell A, Wästberg P, Hammarskiöld H (foto). Minnets stigar. En resa bland svenska kyrkogårdar. 2001.
- Wadsjö H (red). Kyrkogårdskonst. Stockholm 1919.
- Östergötlands länsmuseums topografiska arkiv.

www.lantmateriet.se. Lantmäterikartor från 1788.Häradskarta från 1868-77

www.ostergotlandslansmuseum.se

EXEMPEL PÅ GRAVVÅRDAR MED KULTURHISTORISKT INTRESSE

Förklaring till exempellistan

Exempellistan är indelad i två delar. Den första delen som innehåller uppgifter om kyrkogård, kvarter, gravnummer, material, efternamn, hemvist och årtal är en identifikationsdel. Under den andra delen anges en kulturhistorisk notering med uppgift om titel, gravplats och gravvård. Dessutom noteras eventuella skador och andra anmärkningar.

Kvarter: anges endast i de fall då kyrkogården är indelad i kvarter.

Numrering: görs efter gravkartan. Ofta kan det vara svårt att exakt lokalisera gravnumret, då gravbredd kan variera och många gravnummer intill varandra saknar gravvård. I vissa fall står äldre gravvårdar utan gravnummer bland övriga gravar och då ges de t ex beteckningen ”onumr. S om 042”. Stenar som står undanställda och bedöms ha ett kulturhistoriskt värde ges nya nummer.

Material: Här anges vårdens material. Beteckningen ”granit” används utan närmare specifikation av olika typer. Stenens färg förkortas **sv** (svart), **gr** (grå), **r** (röd), **gr/r** (grå/röd) osv.

Efternamn: I allmänhet det första efternamnet som står på gravvården.

Hemvist: Det geografiska namn som står på gravvården. Det kan röra sig om bynamn, gårdsnamn eller namnet på en mindre fastighet. I undantagsfall är det namnet på en plats som inte ligger i socknen.

F:a årtal och **S:a årtal:** anger det tidigaste respektive senaste dödsåret som står på gravvården. Är det endast ett årtal angivet står det i F:a årtal.

Titel: Samtliga yrkestitlar samt hemmansägare, rusthållare m m. Dessa gravvårdar bedöms ha ett kulturhistoriskt intresse oavsett vårdens ålder.

Gravplats: Gravplatsen är omramad av stenram, häck, järnstaket eller kedja. Själva gravplatsen är i allmänhet täckt med grus men i vissa fall med gräs.

Gravvård: Speciella typer av gravvårdar som t ex gjutjärnskors, träkors, häll, sköld, ålderdomlig sten m m.

Skada: Notering om eventuell skada, t ex rost på en gjutjärnsvård eller på ett järnstaket, sprucken kalkstensvård o dyl. Här noteras även om det är ovanligt mycket lava på framför allt kalkstensvårdarna.

Anmärkning: Här noteras om gravvården har ett lokalhistoriskt eller personhistoriskt intresse eller andra anmärkningar– L1, P1, A1 osv. Detta hänvisar till korta notiser i slutet av exempellistan.

Utvärderingskarta

Exempel på gravvårdar med kulturhistoriskt intresse är markerade med ett X.
Gravar med omgärdning är markerade med en fyrkant.

